

เอกสารประกอบการบรรยาย

วิชากฎหมายอาญา (ครั้งที่ ๔)

(มาตรา ๓๓๔ ถึง มาตรา ๓๖๖/๔)

เนติบัณฑิต สมัยที่ ๗๘

นายชยกมล เกษมสันต์ ณ อรุณยา

ฐานยกยก

มาตรา ๓๕๒ ผู้ใดครอบครองทรัพย์สินซึ่งเป็นของผู้อื่น หรือซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เบียดบังเอาทรัพย์สินนั้น เป็นของตนหรือบุคคลที่สามโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานยกยก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าทรัพย์สินนั้นได้ตกมาอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด เพราะผู้อื่นส่งมอบให้โดยสำคัญผิดไปด้วย ประการใด หรือเป็นทรัพย์สินหายซึ่งผู้กระทำความผิดเก็บได้ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษแต่เพียงกึ่งหนึ่ง

มาตรา ๓๕๓ ผู้ใดได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่น หรือทรัพย์สินซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย กระทำผิดหน้าที่ของตนด้วยประการใด ๆ โดยทุจริต จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ในลักษณะที่เป็น ทรัพย์สินของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๕๔ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๒ หรือมาตรา ๓๕๓ ได้กระทำในฐานที่ผู้กระทำความผิด เป็นผู้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นตามคำสั่งของศาล หรือตามพินัยกรรม หรือในฐานเป็นผู้มีอาชีพหรือธุรกิจ อันยอมเป็นที่ ไว้วางใจของประชาชน ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๕๕ ผู้ใดเก็บได้ซึ่งสังหาริมทรัพย์อันมีค่า อันซ่อนหรือฝังไว้โดยพฤติการณ์ซึ่งไม่มีผู้ใดอ้างว่าเป็น เจ้าของได้ แล้วเบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่น บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๕๖ ความผิดในหมวดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้

มาตรา ๓๕๒ วรรคแรก

องค์ประกอบภายนอก

๑. ผู้ใด

๒. ครอบครองทรัพย์สินซึ่งเป็นของผู้อื่น หรือซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย

๓. เบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือบุคคลที่สาม

องค์ประกอบภายใน

๑. เจตนา

๒. เจตนาพิเศษ (มูลเหตุจูงใจ) โดยทุจริต

๒. ครอบครองทรัพย์สินซึ่งเป็นของผู้อื่น หรือซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย

ความผิดฐานยกยอกนี้กฎหมายมุ่งคุ้มครองกรรมสิทธิ์ ทั้งนี้เนื่องจากกรณีจะเป็นความผิดฐานนี้ต้องมี การครอบครองในทรัพย์สินอยู่ที่ยุ่กระทำผิดอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งเป็นข้อแตกต่างที่สำคัญกับความผิดฐานลักทรัพย์ที่มี ลักษณะเป็นการแย่งการครอบครองเพื่อตัดกรรมสิทธิ์

ฎ.๔๒๕๑/๒๕๖๒ จำเลยบรรจุน้ำอยู่ในถังก่อนนำรถไปซังน้ำหนักเพื่อให้เห็นว่ารถมีน้ำหนักมากกว่าปกติ จากนั้นจึงนำรถไปถ่ายน้ำออกจากถัง เมื่อนำรถไปรับน้ำหนักติดก็จะได้ปริมาณมากกว่าที่ควรจะได้ การกระทำของ จำเลยถึงขั้นลงมือกระทำความผิดแล้ว หาก ช. ไม่พบเห็นการกระทำของจำเลยก็จะบรรลุผลตามที่จำเลยได้กระทำ ลงไป จึงเป็นการลงมือกระทำความผิดแล้วแต่กระทำไปไม่ตลอด เป็นเพียงการพยายามกระทำความผิด

จำเลยมีเจตนาทุจริตที่จะเอาน้ำหนักของผู้เสียหายไปตั้งแต่ต้น โดยวิธีนำรถบรรทุกถังพลาสติกบรรจุน้ำมา ซังน้ำหนักในครั้งแรกเพื่อให้พนักงานของผู้เสียหายเห็นว่ารรถมีน้ำหนักมากกว่าปกติ ภายหลังจากนั้นจึงถ่ายน้ำออก จากถังแล้วไปรับน้ำหนักติด เมื่อนำรถมาซังอีกครั้งทำให้จำเลยได้รับน้ำหนักในปริมาณน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นเท่ากับ ปริมาณน้ำที่ถ่ายทิ้งไป จึงเป็นการที่ซังกลอุบายให้บรรลุผลคือ การเอาน้ำหนักในส่วนที่เกินของผู้เสียหายไปโดย ทุจริตเท่านั้น พนักงานของผู้เสียหายไม่ได้มีเจตนาส่งมอบการครอบครองน้ำหนักในส่วนที่เกินแก่จำเลย การ กระทำของจำเลยจึงเข้าองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์ แต่การกระทำยังไม่บรรลุผล เป็นเพียงพยายามลัก ทรัพย์โดยใช้ยานพาหนะ

•

ฎ.๘๐๙/๒๕๖๘ การที่จำเลยตั้งเอาสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ยังไม่ได้ตรวจไปจากมือของโจทก์ร่วม โดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ต่อมาโจทก์ร่วมก็ยินยอมปล่อยให้จำเลยนำสลากกินแบ่งรัฐบาลของโจทก์ร่วมไปตรวจได้ โดยจำเลยไม่ได้หลบหนี พฤติการณ์การกระทำของจำเลยที่เอาสลากกินแบ่งรัฐบาลของโจทก์ร่วมไปตรวจรางวัล ให้แก่โจทก์ร่วมจึงเป็นการถือวิสาสะเท่านั้น ยังฟังไม่ได้ว่าเป็นการลักสลากกินแบ่งรัฐบาลของโจทก์ร่วมไปโดยการฉกฉวยเอาซึ่งหน้าอันเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืน หรือความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ตามที่โจทก์ฟ้อง แต่อย่างไรก็ดีเมื่อจำเลยได้รับสลากกินแบ่งรัฐบาลจากโจทก์ร่วมไปครอบครองแล้วจำเลยกลับเอาสลากกินแบ่งรัฐบาลของโจทก์ร่วมไป เมื่อโจทก์ร่วมทวงถามก็ไม่ยอมคืนให้แก่โจทก์ร่วมโดยปราศจากเหตุผลอันจะอ้างตามกฎหมายได้ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการครอบครองสลากกินแบ่งรัฐบาลของโจทก์ร่วมแล้วเบียดบังเอาเป็นของตนเองหรือบุคคลที่สามโดยทุจริต จึงเป็นความผิดฐานยักยอกทรัพย์ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๒ วรรคหนึ่ง

•
- การครอบครองทรัพย์สินของผู้ใช้นั้นต้องเป็นการครอบครองอย่างแท้จริงมิใช่เพียงยึดถือไว้ชั่วคราวหรือยึดถือไว้แทนเท่านั้น

กรณีที่เจ้าของเรือสั่งให้ลูกจ้างนำเรือพร้อมด้วยอวนและเครื่องใช้ออกไปจับปลา ไม่ได้เป็นการมอบการครอบครองเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆลูกจ้างเพียงแต่ยึดถือแทนเมื่อเอาไปจึงผิดฐานลักทรัพย์ (ฎ.๑๙๒๔-๑๙๒๕/๒๕๑๔) หรือผู้เสียหายไม่ทราบว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ของตนอยู่ท้ายรถจึงมอบรถให้จำเลยไปใช้ ผู้เสียหายไม่ได้สละ (หรือส่งมอบ) การครอบครอง จำเลยรู้ว่าผู้เสียหายต้องติดตามเอาคืน แต่จำเลยกลับให้ผู้อื่นนำไปใช้จึงเป็นลักทรัพย์ไม่ใช่ยกยอก (ฎ.๓๓๓๓/๒๕๔๕) แต่ถ้าหากข้อเท็จจริงเป็นว่าจำเลยเป็นลูกจ้างของผู้เสียหายและผู้เสียหายโต้เถียงวิวาทกับผู้อื่นได้มอบทรัพย์สินให้จำเลยเอาออกไปจากที่วิวาท จำเลยเอาทรัพย์สินนั้นไปยอมเป็นความผิดฐานยกยอก เพราะในกรณีนี้ถือได้ว่าได้มีการมอบการครอบครองแล้ว (ฎ.๔๖๐/๒๕๑๒)

•

ฎ.๖๓๓๑/๒๕๖๒ โจทก์ร่วมมอบทัณฑ์มาให้จำเลยไปขายโดยกำหนดราคาขั้นต่ำไว้
จำเลยจะขายในราคาที่สูงกว่าก็ได้ จำเลยเพียงแต่มีหน้าที่นำเงินตามราคาที่โจทก์ร่วมกำหนด
ไว้มาชำระคืนให้แก่โจทก์ร่วมเท่านั้น ลักษณะเช่นนี้จำเลยย่อมมีสิทธิขายทัณฑ์อย่างเป็นของ
ของตนเอง หาใช่เป็นตัวแทนไปขายในนามของโจทก์ร่วมไม่ แม้จะมีข้อตกลงให้ค่าตอบแทนแก่
จำเลยในอัตราร้อยละ ๓ ของเงินที่ขายทัณฑ์ได้ ก็ไม่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างโจทก์ร่วมกับ
จำเลยเปลี่ยนแปลงไป เมื่อจำเลยขายทัณฑ์ได้แล้วไม่ส่งเงินให้แก่โจทก์ร่วมจนครบถ้วน ถือได้
ว่าจำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญาทางแพ่งต่อโจทก์ร่วมเท่านั้น การกระทำของจำเลยไม่เป็น
ความผิดฐานยกยอก

- กรณีซื้อขายกรรมสิทธิ์ยอมโอนไปยังผู้ซื้อเมื่อการซื้อขายเสร็จเด็ดขาด แม้จะยังชำระราคาไม่ครบถ้วนก็ตาม ดังนั้น หากผู้ซื้อนำเอาทรัพย์สินไปขายต่อในขณะที่ยังชำระราคาไม่ครบถ้วนก็ไม่ใช่เป็นความผิดฐานยกยอก แต่กรณีกลับกันหากผู้ขายยังไม่ได้ส่งมอบทรัพย์สินแต่กลับนำทรัพย์สินไปขายให้แก่บุคคลอื่นถือว่ามี ความผิดฐานยกยอก

- กรณีเช่าซื้อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังไม่ได้โอนไปยังผู้เช่าซื้อ ดังนั้น หากผู้เช่าซื้อเอาทรัพย์สินไปขายต่อหรือจำหน่ายยอมมีความผิดฐานยกยอก (ฎ.๑๑๒๕/๒๕๐๗)

ฎ.๖๙๑/๒๕๕๖ จำเลยลงลายมือชื่อเป็นผู้เช่าซื้อโทรทัศน์สีในสัญญาเช่าซื้อแทน ส. นายจ้างของจำเลยและจำเลยไม่ได้เป็นผู้ครอบครองโทรทัศน์สีที่เช่าซื้อ แต่ ส. เป็นผู้รับมอบและครอบครองโทรทัศน์สีที่เช่าซื้อ แม้จำเลยนำโทรทัศน์สีที่เช่าซื้อไปขาย จำเลยก็ไม่มี ความผิดฐานยกยอกตามมาตรา ๓๕๒ (แต่ผิดฐานลักทรัพย์นายจ้างตามมาตรา ๓๓๕ (๑๑))

- กรณีฝากทรัพย์ ถือว่าเป็นการส่งมอบการครอบครองให้แก่ผู้รับฝากแล้ว เช่น หากผู้เสียหายให้เงินเพื่อไปรับสินค้าแก่จำเลยแล้วไม่นำเงินสดค่าสินค้าที่ฝากมาให้ แต่จำเลยกลับนำเอาไปเสียเอง หรือฝากเงินให้ไปวางมัดจำซื้อบ้าน แต่จำเลยกลับนำไปใช้ส่วนตัว ย่อมเป็นความผิดฐานยักยอก (ฎ.๖๑๖/๒๕๓๕) แต่อย่างไรก็ตามการฝากเงินนั้นผู้รับฝากมีหน้าที่คืนให้ครบจำนวนเท่านั้น การที่ผู้รับฝากเอาเงินไปใช้จึงไม่เป็นความผิดฐานยักยอก

ฎ.๕๓๐/๒๕๓๔ จำเลยได้รับฝากทรัพย์สินต่างๆ และเงินจำนวนหนึ่งไว้จากโจทก์ร่วม ต่อมาภายหลังจากพ้นคดีแล้วโจทก์ร่วมไปทวงถามทรัพย์สินที่ฝากไว้คืนจากจำเลย แต่จำเลยไม่คืนให้ กรณีเป็นเรื่องโจทก์ร่วมและจำเลยฝากทรัพย์กัน ดังนั้นเงินทั้งหมดที่โจทก์ร่วมฝากไว้ จำเลยผู้รับฝากจึงมีสิทธิที่จะนำออกใช้ได้ แต่ต้องคืนแก่โจทก์ร่วมให้ครบตามจำนวนเท่านั้น ไม่ปรากฏว่าจำเลยมีเจตนาทุจริต เพียงแต่เมื่อโจทก์ร่วมทวงถามจำเลยไม่คืนให้ จึงเป็นเรื่องที่โจทก์ร่วมจะต้องฟ้องร้องเรียกคืนจากจำเลยในทางแพ่ง การที่จำเลยนำเงินที่รับฝากนั้นออกใช้หรือไม่คืนให้เมื่อทวงถามหาเป็นความผิดฐานยักยอกไม่ ส่วนการรับฝากทรัพย์สินอื่นๆ นอกจากเงินที่ฝากไว้ นั้น เมื่อได้ความว่าโจทก์ร่วมทวงถามแล้ว จำเลยไม่คืนให้โดยเจตนาทุจริตเป็นความผิดฐานยักยอก

- กรณียืมใช้สิ่งเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเป็นของผู้ยืม ดังนั้น การที่ผู้ยืมเอาทรัพย์สินไปใช้หรือจำหน่ายยอมไม่เป็นความผิดฐานยกยอก (ฎ.๑๒๕๐/๒๕๓๐) แต่ถ้าเป็นการยืมใช้คงรูปจะถือว่าเป็นความผิดฐานยกยอก

ฎ.๘๖๔๔/๒๕๖๑ จำเลยยืมรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายไปจาก ช. ซึ่งมีสิทธิครอบครองจำเลยมีหน้าที่ต้องนำรถจักรยานยนต์ที่ขอยืมไปมาคืน ช. เมื่อจำเลยนำรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายไปจำหน่ายแก่บุคคลภายนอก จึงเป็นการเบียดบังเอาทรัพย์สินของผู้เสียหายเป็นของบุคคลอื่นโดยทุจริตขณะที่จำเลยครอบครองทรัพย์สินนั้นอันเป็นความผิดตามมาตรา ๓๕๒ วรรคแรก

- กรณีจำหน่าย ผู้รับจำหน่ายมีสิทธิในทรัพย์สินเพื่อประกันการชำระหนี้ตามปปพ. มาตรา๗๔๗ ถือว่าผู้รับจำหน่ายครอบครองทรัพย์สินของผู้จำหน่าย หากเบียดบังไปยอมผิดฐานยกยอก

ฎ.๑๙๙๗/๒๕๖๓ จำเลยรับจำนำรถยนต์พิพาทจาก ป. จำเลยมีเพียงสิทธิยึดถือครอบครองรถยนต์พิพาทไว้จนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วนและมีสิทธิจะขายทรัพย์สินจำนำได้ ต่อเมื่อบอกกล่าวบังคับจำนำเป็นหนังสือไปยัง ป. ให้ชำระหนี้ ภายในกำหนดเวลาอันสมควร ก่อน ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๕๘ และ ๗๖๔ เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยมีหนังสือบอกกล่าวให้ ป. ชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาพอสมควร จำเลยจึงไม่มีสิทธินำรถยนต์พิพาทไปขาย แม้ไม่ปรากฏว่าจำเลยนำไปขายให้แก่บุคคลใดก็ตาม แต่การที่จำเลยแจ้งแก่ ป. ว่าได้ขายรถยนต์พิพาทไปแล้ว ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยมีส่วนร่วมรู้เห็นในการขายรถยนต์พิพาท เมื่อจำเลยยึดถือครอบครองรถยนต์พิพาทแทน ป. ผู้จำนำแล้วจำเลยนำรถยนต์พิพาทไปขาย และไม่สามารถนำมาคืนให้แก่ ป. ผู้จำนำซึ่งได้ใช้สิทธิไถ่ถอนโดยนำเงินมาชำระหนี้แก่จำเลยแล้ว จึงเป็นการเบียดบังเอารถยนต์พิพาทนั้นไปเป็นของตนโดยทุจริต อันเป็นการก่อให้เกิดความเสียหาย แก่ ป. ผู้จำนำ ผู้เสียหายที่ ๑ ผู้ให้เช่าซื้อและผู้เสียหายที่ ๒ เจ้าของรถยนต์พิพาทในขณะนั้น จำเลยกระทำความผิดฐานยักยอก

ฎ.๕๐๒๓/๒๕๖๓ โจทก์ร่วมมอบรถยนต์ของโจทก์ร่วมให้แก่จำเลยยึดถือไว้เป็นประกันการชำระหนี้
ที่โจทก์ร่วมยื่นไปชำระค่าซ่อมรถยนต์ การที่โจทก์ร่วมส่งมอบทรัพย์สินดังกล่าวให้แก่จำเลยในทันทีเพื่อเป็น
ประกันการชำระหนี้ ย่อมเข้าลักษณะเป็นการจำหน่ายตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๔๗ จำเลยผู้รับจำหน่ายชอบที่จะยึดทรัพย์
จำหน่ายไว้ได้ทั้งหมดจนกว่าจะได้รับชำระหนี้และค่าอุปกรณ์ครบถ้วนตามมาตรา ๗๕๘ การที่จำเลยยึดรถยนต์ของ
โจทก์ร่วมไว้โดยยังไม่สามารถตกลงเรื่องยอดหนี้กันได้นั้น จึงเป็นเรื่องผิดสัญญาในทางแพ่ง ที่โจทก์ร่วมจะต้อง
ฟ้องร้องขอให้รับชำระหนี้จำหน่ายหรือเรียกทรัพย์สินคืนจากจำเลยเท่านั้น ไม่เป็นความผิดฐานยกยอก จำเลยจึงไม่
จำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์ร่วม แต่เป็นเรื่องที่จะต้องไปว่ากล่าวกันทางแพ่งต่อไป

“**ทรัพย์**” ในมาตรานี้มีความหมายถึงอสังหาริมทรัพย์ด้วย ซึ่งแตกต่างจากมาตรา ๓๓๔ แต่ไม่ได้มี
ความหมายกว้างไปถึงคำว่าทรัพย์สิน

ฎ.๖๑๑/๒๕๕๙ สิทธิที่โจทก์มีอยู่ไม่ใช่ทรัพย์ตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา
๓๕๒ ซึ่งหมายถึงทรัพย์ที่มีรูปร่าง จึงไม่อาจถูกยกยอกได้

ฎ.๑๗๙๐/๒๕๖๕ โจทก์นำรถยนต์ของโจทก์เข้าซ่อมที่คู่ของจำเลย ลักษณะเป็นการทำสัญญาจ้างทำของ โดยให้จำเลยเป็นผู้จัดหาสัมภาระโดยมีค่าจ้างเป็นจำนวนเดียวกับค่าสินไหมทดแทนที่ผู้รับประกันภัยจะจ่ายให้โดยโอนเงินเข้าบัญชีของโจทก์ซึ่งโจทก์มอบบัตรเอทีเอ็มให้จำเลยไว้เพื่อใช้ถอนเงินจากบัญชีเป็นค่าซื้ออะไหล่และค่าซ่อมแซมรถยนต์ ซึ่งจำเลยสามารถถอนเงินไปใช้ได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากโจทก์ก่อน การซื้ออะไหล่ หรือการซ่อมแซมรถยนต์ เสมือนเป็นการชำระค่าจ้างให้แก่จำเลยล่วงหน้า โดยจำเลยจะเป็นผู้ใช้จ่ายเงินค่าจ้างอย่างไรก็ได้ไม่อยู่ในการควบคุมของโจทก์ ซึ่งมีใช้เรื่องตัวแทนที่จำเลยครอบครองเงินในบัญชีแทนโจทก์ แต่เมื่อจำเลยถอนเงินจากบัญชีเงินฝากไปถือเป็นการชำระค่าจ้างไปในตัว จำเลยจึงต้องซ่อมแซมรถยนต์ให้แก่โจทก์จนเสร็จสิ้น จึงเป็นสัญญาจ้างทำของที่มีวิธีการชำระค่าจ้างโดยให้จำเลยถอนเงินจากบัญชีเงินฝากที่โจทก์มอบให้ เมื่อจำเลยถอนเงินค่าจ้างไปแล้วแต่ยังซ่อมแซมรถยนต์ให้แก่โจทก์ไม่เสร็จสิ้น การกระทำของจำเลยจึงเป็นเรื่องผิดสัญญาจ้างทำของในทางแพ่ง ไม่เป็นการยกยกอรรถทรัพย์ของโจทก์

- การยกยกอรรถทรัพย์ซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เช่น การเบียดบังมรดกที่ยังไม่มีการแบ่งปันทายาท (ฎ.๔๓๐/๒๕๙๑) การนำที่ดินซึ่งเป็นสินสมรสอันเป็นเจ้าของร่วมกันกับโจทก์ไปขายฝากและไม่ไถ่คืน (ฎ.๑๒๒๕๐/๒๕๕๗) การนำเงินที่เป็นของหุ้นส่วน ซึ่งเป็นเจ้าของรวมไปใช้ส่วนตัว (ฎ.๗๐๗๗/๒๕๔๗)

๓. เบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือบุคคลที่สาม

การเบียดบังทรัพย์สิน หมายถึง การแสดงตนอย่างเป็นทางการซึ่งมีการกระทำที่มีลักษณะเป็นการตัดกรรมสิทธิ์จากเจ้าของเดิม เช่น บริโภค แปรสภาพ จำหน่าย ซ่อนเร้น จำนำ หรือปฏิเสธกรรมสิทธิ์ของเจ้าของเดิม

ฎ.๓๒๖๐/๒๕๖๓ ผู้เสียหายโอนเงินเข้าบัญชีบริษัทบิทคอยน์ จำกัด ซึ่งบัญชีผู้ใช้ของจำเลย เพื่อให้ผู้เสียหายนำเงินไปลงทุนซื้อหุ้นสกุลดิจิทัลตามคำชักชวนของจำเลยแล้ว ต่อมาจำเลยถอนเงินของผู้เสียหายออกจากบัญชีทั้งหมด และจำเลยไม่ได้แจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึงการถอนเงินเพื่อนำไปใช้ ดังนั้น การที่จำเลยครอบครองเงินของผู้เสียหายแล้วถอนเงินโดยพลการจึงเป็นการเบียดบังเอาเงินของผู้เสียหายเป็นของตนเองหรือผู้อื่นโดยทุจริตตามมาตรา

๓๕๒ วรรคแรก

ฎ.๑๓๓๐/๒๕๓๙ จำเลยที่ ๑ ขอสลากกินแบ่งรัฐบาลจากโจทก์ไปตรวจกับผลการออกรางวัลแล้วไม่คืนให้โจทก์ กลับนำไปมอบให้ธนาคารขอรับเงินรางวัลแทน เป็นการเบียดบังเอาสลากกินแบ่งรัฐบาลฉบับพิพาทและเงินรางวัลที่ได้รับมาเป็นของตนและของบุคคลอื่นโดยทุจริต การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นความผิดฐานยกยอก

ฎ.๑๕๙/๒๕๑๒ เมื่อได้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์แล้ว ก็ไม่เป็นยกยอกอีก การที่จำเลยยิงกระป๋องของผู้เสียหายตายและชำแหละเอาเนื้อกระป๋องไปโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เสียหาย เป็นการเอาไปโดยทุจริต เป็นการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ส่วนการที่จำเลยชำแหละเนื้อกระป๋องออกไปก็เป็นการครอบครองเพราะยึดถือเพื่อตน แต่เป็นผลภายหลังจากการที่จำเลยลักกระป๋องนั้นแล้ว ไม่เป็นความผิดฐานยกยอกทรัพย์อีก

องค์ประกอบภายใน

- เจตนา

ฎ.๒๒๐๙/๒๕๖๗ พุทธการณที่จำเลยย้ายบ้านและไม่แจ้งให้ผู้เสียหายที่ ๒ ทราบถึงที่อยู่แห่งใหม่ เพื่อที่จะได้นำเงินไปไถ่ถอนและรับรถยนต์คืน และตัดขาดการติดต่อกับผู้เสียหายที่ ๒ ไม่ทวงถามให้ผู้เสียหายที่ ๒ ชำระเงินกู้ ทั้งที่ผู้เสียหายที่ ๒ ชำระหนี้ มาเพียง ๒ งวด ยังไม่ครบถ้วนตามต้นเงินที่กู้ยืมไป และปฏิเสธว่าจำเลยไม่ได้รับมอบรถยนต์คืนเกิดเหตุไ้จากผู้เสียหายที่ ๒ บ่งชี้ให้เห็นว่าจำเลยมีเจตนาเบียดบังเอารถยนต์ดังกล่าวไปเป็นของจำเลยหรือบุคคลที่สามโดยทุจริต การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานยักยอก

- เจตนาพิเศษ

ฎ.๒๓๔/๒๕๓๗ กรณีที่ยังมีการโต้แย้งกันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินพิพาท การที่จำเลยทั้งสองไม่คืนอุปกรณ์ให้โจทก์ร่วมเพราะมีหลักฐานเชื่อได้ว่าอุปกรณ์บางส่วนเป็นของ ม. และ ม. เป็นเจ้าของบริษัทจำเลยที่ ๑ ด้วย จำเลยทั้งสองจะคืนให้เมื่อโจทก์ใช้ค่าติดตั้งในการดำเนินการเคเบิลทีวีร่วมกันในนามของ ว. จึงเป็นการใช้สิทธิยึดหน่วงอย่างหนึ่ง ไม่มีความผิดฐานยักยอก

ฎ.๓๖๙๕/๒๕๖๔ โจทก์ที่ ๑ กับจำเลยที่ ๑ ทำสัญญากิจการร่วมค้าเพื่อแบ่งผลกำไรกัน ต่อมากิจการร่วมค้าทำสัญญาจ้างเหมากับการเคหะแห่งชาติ โดยมีจำเลยที่ ๓ เป็นผู้ร่วมลงทุนด้วย ระหว่างดำเนินการโจทก์ทั้งสองกับจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ และจำเลยที่ ๓ ทำบันทึกข้อตกลงให้เปลี่ยนผู้รับเช็คเงินค่าจ้างจากจำเลยที่ ๑ เป็นโจทก์ที่ ๑ จนกว่าจะแล้วเสร็จทั้งโครงการ แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่าจำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไปรับเช็คอันฝ่าฝืนบันทึกดังกล่าว แต่จำเลยที่ ๑ ก็ได้มีหนังสือแจ้งโจทก์ที่ ๑ ว่าในระหว่างที่จัดทำบัญชียังไม่แล้วเสร็จ จำเลยที่ ๑ ขอเบิกเงินของกิจการร่วมค้าที่ได้รับมาเพื่อสำรองเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานก่อสร้างในโครงการก่อน ข้อเท็จจริงยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันเบียดบังเอาเงินค่าก่อสร้างไปโดยทุจริต

ข้อสังเกต การเบียดบังทรัพย์ของผู้อื่น หากไม่ใช่การที่เจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาแล้วก็เป็นความผิดตามมาตรา

ฎ.๕๙๖๔/๒๕๓๗ ทรัพย์ที่เจ้าพนักงานเบียดบังเอาไว้เป็นของตนหรือของผู้อื่นตามมาตรา ๑๔๗ ต้องเป็นทรัพย์ที่เจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษา แต่เมื่อเงินที่จำเลยยกยกเอาไว้ใช้ส่วนตัวเป็นเงินค่าบำรุงที่เจ้าภาพงานศพมาใช้ฌาปนสถานมอบให้แก่จำเลยเพื่อเก็บส่งเป็นสวัสดิการต่อกรมตำรวจ หาใช้เงินของทางราชการหรือของรัฐบาลที่จำเลยผู้เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ แต่อย่างใดไม่ จึงลงโทษตามมาตรา ๑๔๗ ไม่ได้ แต่เป็นความผิดตามมาตรา

มาตรา ๓๕๒ วรรคสอง

๑. ยักยอกทรัพย์ที่ผู้อื่นส่งมอบให้โดยสำคัญผิด

การส่งมอบทรัพย์สินให้โดยสำคัญผิดในมาตรานี้มีความหมายอย่างกว้าง ทั้งสำคัญผิดในตัวบุคคล สำคัญผิดในตัวทรัพย์สิน สำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สิน เช่น การที่ผู้เสียหายยื่นเหรียญขนาดราคา ๒ บาทไปให้โดยสำคัญผิดว่าเป็นเหรียญขนาดราคา ๑ บาท หรือการที่ผู้ซื้อชำระราคาให้แก่ นาย ก. โดยที่เข้าใจว่าเป็นนาย ข. อย่างไรก็ตามการสำคัญผิดมาตรานี้ต้องเกิดจากตัวผู้ส่งมอบทรัพย์สิน ซึ่งเป็นข้อแตกต่างจากความผิดฐานลักทรัพย์โดยใช้กลอุบายและความผิดฐานฉ้อโกง

ฎ.๒๕๔๔/๒๕๒๙ ส.ส่งจ่ายเช็คเงินสดโดยเขียนหนึ่งหมื่นบาทเป็นตัวหนังสือ และเขียนตัวเลขเป็น ๑๐๐,๐๐ เป็นตัวเลขโดยคอมมาผิด ล.รับเงินสด ๑๐๐,๐๐๐ บาท โดยธนาคารสำคัญผิด ล. ไม่คืนเงิน ๙๐,๐๐๐ บาท ที่จ่ายโดยสำคัญผิดให้แก่ธนาคาร มีความผิดตามมาตรา ๓๕๒ วรรคสอง

ฎ.๗๐๓/๒๕๓๙ พนักงานของโจทก์ร่วมส่งมอบเงินให้แก่จำเลยที่นำเช็คมาเบิกเงินเกินจำนวนไป เนื่องจากมิได้ดูจำนวนเงินในเช็คให้รอบคอบ ถือว่าเป็นการส่งมอบให้โดยสำคัญผิด เมื่อจำเลยเบียดบังเอาเป็นของตนจึงเป็นความผิดฐานยักยอก

๒. ยักยอกทรัพย์สินหาย

ทรัพย์สินหายเป็นเรื่องที่ทรัพย์หลุดพ้นไปจากความยึดถือของเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยไม่ได้ตั้งใจ ไม่ใช่เรื่องสละการครอบครอง (ฎ.๑๓๖๓/๒๕๐๓) นอกจากนี้ต้องเป็นกรณีที่ผู้ที่ยึดไปไม่รู้หรือไม่ควรรู้ว่าทรัพย์นั้นเจ้าของกำลังติดตามเพื่อเอาคืน เพราะมิฉะนั้นจะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งต้องพิจารณาพฤติการณ์เป็นเรื่องๆไป

ฎ.๓๒๔/๒๕๙๑ จำเลยเก็บทรัพย์ของกลางนั้นไว้โดยไม่ทราบว่าเป็นของผู้ใด และไม่ทราบว่าเจ้าของทำหลงลืมไว้แต่เมื่อใด ดังนี้ เป็นยักยอกทรัพย์สินหาย

ฎ.๑๒๖๙/๒๕๐๑ โคหายไปจากที่เลี้ยงอยู่โดยอิสระ ณ ที่อื่นห่าง ๔ กิโลเมตร วันต่อมาจำเลยมาพบเข้าจึงพาเอาไป ดังนี้ ไม่ใช่ลักทรัพย์แต่เป็นยักยอกเก็บของตกหายได้

ความผิดตามวรรคสองนี้ต้องระวางโทษน้อยลง คือ เพียงกึ่งหนึ่งของวรรคแรก

ฐานยกยกทรัพย์ที่ตนมีหน้าที่ดูแล

มาตรา ๓๕๓

องค์ประกอบภายนอก

๑. ผู้ใด

๒. ได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นหรือทรัพย์สินที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย

๓. กระทำผิดหน้าที่ของตนโดยประการใดๆ

๔. เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ในลักษณะทรัพย์สินของผู้นั้น

องค์ประกอบภายใน

๑. เจตนา

๒. เจตนาพิเศษ (มูลเหตุจูงใจ) โดยทุจริต

ข้อสังเกต มาตรา ๓๕๓ ผู้กระทำผิดไม่จำเป็นต้องถึงกับได้การครอบครองทรัพย์สินดังเช่นมาตรา

๓๕๒

- การได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์สิน หมายถึง ผู้นั้นสามารถเข้าไปบริหาร หรือเข้าไปจัดการต่างๆ ไม่ใช่เพียงดูแลชั่วขณะใดขณะหนึ่งเท่านั้น โดยการมอบหมายอาจเป็นโดยตรงหรือโดยปริยายก็ได้

ฎ.๑๑๓/๒๕๓๕ จำเลยเป็นผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาล จดทะเบียนโอนทรัพย์สินมรดกที่ดินพิพาทเป็นของตนโดยไม่ยินยอมที่จะให้เอาชื่อทายาทอื่นเป็นผู้รับมรดกร่วมกับจำเลย การกระทำของจำเลยจึงเป็นกรณีที่จำเลยซึ่งได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นตามคำสั่งศาลกระทำผิดหน้าที่ด้วยการโอนทรัพย์สินเป็นของตนโดยทุจริตอันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่น

ฎ.๑๙๖/๒๕๑๑ จำเลยได้รับมอบหมายจากโจทก์ให้ควบคุมและครอบครองรถแทรกเตอร์ของโจทก์ ๙ คัน เพื่อนำไปแสดงและแข่งขันในงานแสดงทางการเกษตรกรรมและนำไปซ่อมแซม จำเลยโดยเจตนาทุจริตได้เบียดบังนำรถแทรกเตอร์ของโจทก์ไปใช้ไถไร่ของจำเลย เป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายผิดตามมาตรานี้

ฎ.๒๓๔๓/๒๕๑๔ แม้จำเลยได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เก็บเงินค่าสมาชิกแล้วรักษาไว้ แต่จำเลยก็ไม่มีอำนาจจัดการกับเงินนั้น ไม่ใช่ผู้ที่มีหน้าที่จัดการทรัพย์สินจึงไม่ผิดตามมาตรา ๓๕๓ (ผิดตามมาตรา ๓๕๒)

ฎ.๑๖๗๔/๒๕๒๒ สมุห์บัญชีและพนักงานบัญชีของกลุ่มเกษตรกรไม่ใช่ผู้ได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์สิน หรือมีอาชีพธุรกิจที่ประชาชนไว้วางใจจึงมีความผิดตามมาตรา ๓๕๒ ไม่ใช่มาตรานี้

๓. การกระทำผิดหน้าที่ อาจเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือหน้าที่ตามนิติกรรมสัญญา หรือหน้าที่ตามคำสั่งศาล (ฎ.๑๑๓/๒๕๓๕)

ฎ.๒๒๖๖/๒๕๕๘ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เป็นกรรมการของโจทก์ทำสัญญาค้ำประกันจำเลยที่ ๕ ต่อธนาคาร รวม ๕ ครั้ง โดยไม่ปรากฏว่าได้รับความเห็นชอบจากมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น และโจทก์ไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการกระทำผิดหน้าที่ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินของผู้ถือหุ้น จึงมีความผิดตามมาตรา ๓๕๓ ประกอบมาตรา ๘๓

ฎ.๔๗/๒๕๑๙ เมื่อถูกถอนจากการเป็นผู้จัดการทรัพย์สินแล้ว จำเลยมีหน้าที่ต้องคืนเงินไม่มีหน้าที่จัดการทรัพย์สินต่อไปอีกแล้ว การไม่คืนเงินจึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๓๕๒ (แต่ผิดตามมาตรา ๓๕๒)

•

ฎ.๔๙๐๒/๒๕๖๖ ความผิดฐานยักยอกทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒ ไม่ใช่ความผิดเฉพาะตัวของผู้ครอบครองทรัพย์เพียงผู้เดียวเท่านั้น ผู้อื่นก็อาจร่วมกระทำความผิดกับผู้ครอบครองทรัพย์ได้หากได้ร่วมมือร่วมใจกันกระทำการยักยอกกับผู้ได้รับมอบหมายให้ครอบครองทรัพย์ ส่วนความผิดตามมาตรา ๓๕๓ นั้น แม้ผู้กระทำความผิดจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์ของผู้อื่นหรือทรัพย์สิน ซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย อันเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัว แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือรู้เห็นในการกระทำความผิดก็สามารถมีความผิดฐานเป็นตัวการร่วมหรือเป็นผู้สนับสนุนของการกระทำความผิดดังกล่าวได้หากได้ความว่าผู้นั้นได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์ด้วย หรือเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการกระทำความผิด ดังนั้น การที่จำเลยที่ ๑ โอนเงินของโจทก์เข้าบัญชีของจำเลยที่ ๒ โดยระบุว่า เป็นค่าคอมมิชชั่น รวม ๓ ครั้ง โดยจำเลยที่ ๑ แจ้งให้พนักงานฝ่ายบัญชีของโจทก์จัดทำหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ เช่นนี้ข้อเท็จจริงที่ได้จากชั้นไต่สวนมูลฟ้องจึงครบองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒ และ ๓๕๓

๔. พฤติการณ์ประกอบกรกระทำ คือ ต้องเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน

ฎ.๑๘๕๙/๒๕๒๘ ผู้จัดการสาขาธนาคารซึ่งลดเช็คโดยไม่มีหลักประกันเกินอำนาจที่ธนาคารกำหนด แต่ได้มีผู้รับโอนหนี้มีหลักประกันเพียงพอ ผู้จัดการไม่ได้รับประโยชน์เป็นส่วนตัว ธนาคารไม่เสียหายในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินไม่ผิดตามมาตรา

ฎ.๑๙๖/๒๕๑๑ (ป) การมอบหมายให้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นตามมาตรา ๓๕๓ นั้น หาได้จำกัดเฉพาะเป็นการมอบหมายให้จัดการเพื่อหาหรือให้ได้ประโยชน์อย่างใดเสมอไปไม่ ฉะนั้นประโยชน์ที่เกิดการเสียหายจึงมิใช่เพียงประโยชน์อันได้จากการจัดการทรัพย์สินเท่านั้น อาจเป็นประโยชน์อื่นใดก็ได้ซึ่งข้อสำคัญมีเพียงว่าความเสียหายจะต้องเป็นประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินเท่านั้น

- การกระทำผิดมาตรานี้ต้องมีเจตนาทุจริต

ฎ.๑๑๘๘/๒๕๑๗ จำเลยขณะที่เป็นกรรมการผู้จัดการได้นำเงินของบริษัทใจทกให้ **ช. ผู้ซึ่งมี**

อุปการะคุณต่อบริษัทใจทกยืมตามระเบียบที่วางไว้ จึงไม่มีเจตนาทุจริต ไม่เป็นความผิดฐานยกยอก แม้การยืมเงินจะไม่ใช่กิจการตามวัตถุประสงค์ของบริษัท

เหตุกรรจ์

มาตรา ๓๕๔ บัญญัติกรณีที่หากผู้กระทำผิดตามมาตรา ๓๕๒ และมาตรา ๓๕๓ เป็นผู้จัดการทรัพย์สินตามคำสั่งศาลหรือตามพินัยกรรม หรือในฐานะเป็นผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันยอมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน

ผู้จัดการทรัพย์สินตามคำสั่งศาลได้แก่ ผู้จัดการทรัพย์สินของผู้ไม่อยู่ ผู้ชำระบัญชีห้างหุ้นส่วน และบริษัทที่ศาลตั้งตามมาตรา ๑๒๕๑ ผู้ชำระบัญชีสมาคมตามมาตรา ๑๒๙๓ ผู้จัดการมรดกตามมาตรา ๑๗๑๓

ผู้จัดการทรัพย์สินตามพินัยกรรมได้แก่ ผู้ที่ระบุไว้ในพินัยกรรมให้เป็นผู้จัดการมรดกตามมาตรา ๑๗๑๒ ผู้ปกครองทรัพย์สินของผู้เยาว์ ผู้ที่ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ ซึ่งตั้งขึ้นตามพินัยกรรมตามมาตรา ๑๕๗๗, ๑๖๘๗, ๑๖๙๐

ผู้มีอาชีพ คือ ผู้ที่ทำงานอันเป็นปัจจัยแห่งการดำรงชีพ ส่วนธุรกิจ คือ อาชีพที่กระทำในการค้า ทั้งนี้ต้องมีลักษณะเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน

ผู้จัดการของธนาคาร ผู้จัดการสถานธนาถนุบาล ถือว่าเป็นผู้มีอาชีพอันยอมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน (ฎ.๑๙๗๖-๑๙๗๗/๒๕๐๕, ฎ.๑๘๐๐/๒๕๑๑) แต่ผู้จัดการสหกรณ์หรือผู้จัดการสมาคมไม่ถือว่าเป็นผู้มีอาชีพอันเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน (ฎ.๑๙๒/๒๕๓๑, ๒๓๔๓/๒๕๑๔)

ข้อสังเกต

ฎ.๓๕๙๕/๒๕๓๒ บุคคลภายนอกร่วมกับผู้จัดการและสมุหบัญชีของธนาคารยกยอกเงินของธนาคาร ย่อมมีความผิดฐานเป็นตัวการยกยอกตามมาตรา ๓๕๒ แต่ไม่มีความผิดฐานสนับสนุนผู้อื่นกระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๔ ประกอบ ๘๖ อีก

คำพิพากษาดังนี้วินิจฉัยไปในทำนองเดียวกับกรณีร่วมกันกับลูกจ้างลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้าง แต่อย่างไรก็ตามมี ฎ.๙๘๗/๒๕๕๔ วินิจฉัยว่า จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ สมคบกับจำเลยที่ ๑ โอนที่ดินพร้อมบ้านพิพาทอันเป็นทรัพย์มรดกของ ท. พี่ชายมาเป็นของตนโดยทุจริต แต่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไม่ได้กระทำในฐานะเป็นผู้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นตามคำสั่งศาลเหมือนเช่นจำเลยที่ ๑ จึงไม่อาจลงโทษจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ในฐานะเป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ ๑ ตามฟ้องได้ คงลงโทษได้เพียงผู้สนับสนุน การกระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๓,๓๕๔ ประกอบมาตรา ๘๖

ฐานยกยกออกสังหาริมทรัพย์ที่มีค่าที่ซ่อนหรือฝังไว้

มาตรา ๓๕๕

องค์ประกอบภายนอก

๑. ผู้ใด

๒. เก็บได้ซึ่งสังหาริมทรัพย์อันมีค่า อันซ่อนหรือฝังไว้โดยพฤติการณ์ซึ่งไม่มีผู้ใดอ้างว่าเป็นเจ้าของได้

๓. เบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือของผู้อื่น

องค์ประกอบภายใน

๑. เจตนา

สังหาริมทรัพย์อันมีค่านั้น ศาสตราจารย์ประมวล สุวรรณศรีให้ความหมายไว้ว่า “มีค่ามากควรแก่การที่จะเป็นของรัฐหรือที่เรียกว่ามีค่าควรเมือง” ทั้งนี้ เนื่องจากมาตรานี้มีความสัมพันธ์กับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๘ ซึ่งบัญญัติให้กรรมสิทธิ์ตกเป็นของแผ่นดิน เมื่อผู้ใดเบียดบังไปจึงมีความผิดทางอาญา

คำว่า “เก็บได้” มีความหมายอย่างกว้าง รวมถึงการขุดเจาะ รื้อ หรือคั่นด้วย

ฎ.๗๐๕/๒๔๘๙ (ป) เทวรูปหินอ่อนโบราณรูปนารายณ์สี่กร เป็นของโบราณราคาแพงฝังอยู่ใต้บริเวณปราสาทหินโบราณ เป็นโบราณวัตถุและศิลปวัตถุ จำเลยขุดได้และเบียดบังเอาเสีย จึงผิดตามพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ พ.ศ.๒๕๐๔ มาตรา ๓๑ แต่เทวรูปนั้นไม่มีคุณค่าเป็นพิเศษ ไม่ใช่สังหาริมทรัพย์อันมีค่าตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๕

ฎ.๑๐๑๒/๒๕๒๖ ลูกกระสุนปืนที่จมอยู่ในน้ำช้านานไม่ปรากฏว่าเป็นของใคร ถ้าผู้ใดงมได้และเอาไปขายเสียหาไม่มีความผิดไม่ เพราะไม่ใช่ของพิเศษที่เข้าอยู่ในประเภททรัพย์แผ่นดิน

สำหรับความผิดฐานยกยอกทั้งหมดนั้น เป็นความผิดอันยอมความได้ตามมาตรา ๓๖๖

ฐานรับของโจร

มาตรา ๓๕๗ ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจํานำหรือรับไว้โดยประการใดซึ่งทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด ถ้าความผิดนั้นเข้าลักษณะลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ทรัพย์กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานรับของโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจรนั้น ได้กระทำเพื่อค้ำกำไรหรือได้กระทำต่อทรัพย์อันได้มาโดยการลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๕ (๑๐) ชิงทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจรนั้น ได้กระทำต่อทรัพย์อันได้มาโดยการลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ การชิงทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๗ ทวิ หรือการปล้นทรัพย์ตามมาตรา ๓๔๐ ทวิ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท

ผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรนี่จะเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดฐานต่างๆตามที่ระบุเสียเองไม่ได้ (ฎ.๒๘๖/๒๔๘๒,ฎ.๑๘๘๑/๒๕๑๗,ฎ.๓๒๕/๒๕๒๐) นอกจากนี้จะเป็นผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าวทั้ง ๙ ฐานก็ไม่ได้เช่นกัน (ฎ.๑๒๖๔/๒๕๑๓)

ความผิดฐานนี้มีลักษณะคล้ายกับความผิดฐานสนับสนุนในความผิด ฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ กรรโชก ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ แต่แตกต่างที่ว่าเป็นการอุปการะเกื้อหนุนซึ่งเกิดขึ้นภายหลังจากการกระทำความผิดดังกล่าวแล้ว (ฎ.๒๖๕๒/๒๕๔๓,ฎ.๓๓๐/๒๕๔๙)

การกระทำ

การช่วยซ่อนเร้น หมายถึง การทำให้ทรัพย์นั้นหายากขึ้น ต้องมีการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นการช่วย แนะนำหรือชี้ช่องที่ให้เอาของไปซ่อน (ฎ.๖๘๐/๒๕๐๘)

การช่วยจำหน่าย หมายถึง การให้ความสะดวกในการกระจายทรัพย์ออกไป ไม่ว่าจะมามีค่าตอบแทนหรือไม่ เช่น ช่วยนำไปจำหน่าย (ฎ.๒๐๙๓/๒๕๒๙)

ฎ.๓๙๑/๒๕๒๑ จำเลยรู้ว่ากระป๋องของผู้เสียหายที่ถูกลักไปอยู่ที่คนร้าย จำเลยเรียกค่าไถ่กระป๋องจากผู้เสียหาย โดยผู้เสียหายยังไม่ได้ขอร้องให้จำเลยไปไถ่กระป๋อง ทั้งก่อนที่จะตกลงกันจำเลยยังทำหลักฐานเป็นหนังสือให้ผู้เสียหายลงชื่อไว้ว่าไม่เอาเรื่องและรับค่าไถ่กับพาผู้เสียหายไปรับกระป๋อง แล้วจำเลยมอบค่าไถ่ให้คนร้าย คนร้ายรับเงินแล้วคืนกระป๋องให้ ดังนี้เป็นการรู้เห็นเป็นใจกับคนร้ายเรียกค่าไถ่จากผู้เสียหาย เป็นการช่วยเหลือคนร้ายในการจำหน่ายทรัพย์ตาม มาตรา ๓๕๗

แต่หากจำเลยกระทำไปเพราะเจ้าของทรัพย์สินให้ช่วยติดตาม โดยที่ไม่รู้เห็นกับคนร้าย ย่อมไม่มีความผิด

ฎ.๒๒๖๖/๒๕๓๐ จำเลยเป็นคนกลางติดต่อไถ่รถจักรยานยนต์ร่วมกับผู้อื่นตามที่ผู้เสียหายกับพวกขอร้อง แต่ไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับรถจักรยานยนต์ไว้จากคนร้ายหรือร่วมรู้กับคนร้ายมาเรียกค่าไถ่จากผู้เสียหาย การที่จำเลยชี้รถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายมาส่งให้แก่ผู้เสียหาย เป็นเรื่องนำมาคืนตามที่ผู้เสียหายกับพวกขอร้องให้กระทำ การไม่เป็นความผิดฐานรับของโจร

ฎ.๖๘๖๓/๒๕๔๓ ในกรณีที่จำเลยหลอกว่าคนร้ายต้องการเงินจำนวนหนึ่งเป็นค่าไถ่รถ แล้วขอเงินค่าดำเนินการติดต่ออีกจำนวนหนึ่ง เมื่อตำรวจจับได้ไม่ปรากฏว่าจำเลยทราบว่ารอดอยู่ ณ ที่ใด ไม่เพียงพอฟังได้ว่า เป็นการช่วยจำหน่าย แต่เป็นการมีเจตนาทุจริตแสดงข้อความอันเป็นเท็จหลอกหลวงเอาเงินผู้เสียหาย ผิดฐานฉ้อโกง

ความผิดฐานนี้มีความผิดฐานพยายามได้

ฎ.๒๘๔๔/๒๕๓๕ ตำรวจยึดรถจักรยานยนต์ของ ผ. ที่ถูกคนร้ายลักไปเนื่องจากคนร้ายขับไปชนคนได้รับบาดเจ็บ มิใช่ยึดรถได้ในคดีลักรถจักรยานยนต์ ล. ติดต่อก ซ. ผู้รับฝากรถจักรยานยนต์ของ ผ. ให้นำเงินไปไถ่ในวันรุ่งขึ้นเป็นการช่วยจำหน่าย แต่ไม่สามารถบรรลุได้อย่างแน่แท้เพราะรถจักรยานยนต์ที่ถูกลักอยู่ในความยึดถือของตำรวจที่ยึดไว้ในคดีอื่น จึงเป็นความผิดตามมาตรา ๓๕๗ วรรคแรก ประกอบมาตรา ๘๑

•
การช่วยพาเอาไปเสีย หมายถึง การทำให้ทรัพย์สินเคลื่อนที่พ้นไปจากที่เดิม โดยไม่จำเป็นต้องถึงขนาดตัดกรรมสิทธิ์ดังเช่นความผิดฐานลักทรัพย์

ฎ.๑๙๓๗/๒๕๓๓ คนร้ายลักยางพาราแผ่นไปซ่อนไว้ ล. เก็บยางพาราแผ่นเตรียมขนไปโดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ลักมา เป็นการช่วยพาเอาไปเสียผิดมาตรา ๓๕๗

ข้อ หมายถึง การรับเอาทรัพย์สินมาโดยเสียค่าตอบแทน

ฎ.๑๖๐๙/๒๕๒๒ จำเลยอยู่ปากถ้ำที่เกิดเหตุ เจ้าพนักงานพบคนร้ายมีกระป๋องผูกอยู่ในถ้ำ จำเลยเพียงแต่มาดูกระป๋องตั้งใจจะซื้อ ยังไม่ได้ตกลงซื้อก็ถูกจับ ยังไม่มีความผิดฐานรับของโจร

รับจำหน่ายหรือรับไว้โดยประการใด เช่น รับฝาก รับไว้เป็นค่าจ้าง

ฎ.๒๔๐๒/๒๕๒๙ เมื่อเห็นคนทำธนบัตรตกจึงเก็บมาแล้วส่งให้อีกคนหนึ่ง เจ้าของมาถามหา คนแรกปฏิเสธ มีความผิดฐานลักทรัพย์ ส่วนอีกคนหนึ่งมีความผิดฐานรับของโจร

วัตถุประสงค์การทำ

- การกระทำดังกล่าวต้องเป็นการกระทำต่อทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิดประการใดประการหนึ่งของ ๙ ฐาน มีข้อสังเกตว่าไม่มีความผิดฐานโกงเจ้าหนี้รวมอยู่ด้วย และในฐานยกยอกนั้นไม่รวมถึงกรณีตามมาตรา ๓๕๓ เพราะมีพฤติการณ์ประกอบกรกระทำที่ว่า “เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน” มิใช่ตัวทรัพย์สินอันเป็นสิ่งที่ได้ไป

ทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำความผิดดังกล่าวต้องเป็นทรัพย์โดยตรงหรือสิ่งเดียวกับที่ได้มาจากการกระทำ ความผิด และต้องยังไม่เปลี่ยนแปลงสภาพ หากคนร้ายลักเอาเงินเป็นธนบัตรฉบับละ ๑๐๐ บาทมา จากนั้นเอาไปแลกเป็นธนบัตรฉบับละ ๕๐ บาท จำนวน ๒ ใบ แม้ผู้ที่รับฝากธนบัตรฉบับละ ๕๐ บาทดังกล่าวไว้เพื่อช้อนเงินซึ่งมีมูลค่าที่เท่ากันก็ไม่ใช่ความผิดฐานรับของโจร

ฎ.๑๐๑๐/๒๕๑๖ จำเลยที่ ๒ รับของโจรกระป๋องจากบุคคลที่ลักมาแล้วขายให้จำเลยที่ ๑ หากจำเลยที่ ๑ รับซื้อไว้โดยรู้ก่อนแล้วว่าเป็นกระป๋องของร้ายก็มีความผิดฐานรับของโจรได้

การลักขโมยมาแบ่งเนื้อกัน แค่นี้ยังถือว่าเนื้อวัวยังเป็นของโจรอยู่ (ฎ.๑๙๔๒/๒๕๑๔) แต่หากมีการเอาเนื้อไปทำอาหารถือว่าเป็นการแปรสภาพทรัพย์สินแล้ว อาหารที่ทำจากเนื้อวัวจึงไม่ใช่ของโจรต่อไป

ข้อสังเกต

ความผิดฐานนี้วัตถุแห่งการกระทำคือทรัพย์สินอันได้มาด้วยความผิด ๙ ฐาน ดังนั้น หากไม่ใช่ทรัพย์สินดังกล่าวย่อมไม่มีความผิด

ฎ.๗๓๔๘/๒๕๖๒ การกระทำความผิดฐานรับของโจรจะเกิดขึ้นได้ต้องมีการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์เกิดขึ้นแล้ว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าคดีที่ฟ้อง ท. ในความผิดฐานลักทรัพย์ผู้เสียหายมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง ดังนั้น ของกลางที่จำเลยได้มาจึงไม่ใช่ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ การกระทำของจำเลยจึงไม่มีความผิดฐานรับของโจร

หากมีการกระทำต่อทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงก็น่าจะถือเป็นความผิดฐานรับของโจรได้ อย่างไรก็ตามการที่มีคนร้ายหลอกหลวงเอาโทรศัพท์เคลื่อนที่และซิมการ์ดที่ใช้กับหมายเลขโทรศัพท์ไป แล้วจำเลยรับเอาไว้โดยรู้ว่าได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์และฉ้อโกง มีฎ.๔๕๘๖/๒๕๕๑ วินิจฉัยว่า ซิมการ์ดของผู้เสียหายเป็นวัตถุมีรูปร่างอันเป็นทรัพย์สินตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๗ ไม่ใช่สิทธิการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือการใช้คลื่นสัญญาณโทรศัพท์เพียงอย่างเดียว เป็นความผิดฐานรับของโจรซิมการ์ด

- **องค์ประกอบภายในเรื่องเจตนา** ความผิดฐานนี้ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงกับ พฤติกรรมแต่ละเรื่องไปว่าผู้กระทำรู้หรือไม่ว่าเป็นของที่ได้มาจากการกระทำความผิด

ฎ.๖๗๗๑/๒๕๔๒ การที่จำเลยอ้างว่ารับจำนำอาวุธของกลางซึ่งถูกคนร้ายลักไปไว้จาก ต. ซึ่งมีอายุเพียง ๑๖ ปี และไม่เคยรู้จักกับจำเลยมาก่อน โดยไม่ได้ขอดูหลักฐานใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนของบิดา ต. และรับจำนำไว้ในราคาเพียง ๓,๕๐๐ บาท ทั้งที่จำเลยนำไปขาย ต่อยังได้ราคาถึง ๑๐,๐๐๐ บาท แสดงว่าจำเลยรับจำนำไว้ในราคาที่ต่ำผิดปกติและมีพิรุธ ทั้ง อาวุธปืนดังกล่าวมีร่องรอยการชูดลบหมายเลขทะเบียนไม่สามารถอ่านได้ แสดงว่าอาวุธปืน ดังกล่าวถูกเปลี่ยนมือไปในลักษณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงมีการชูดลบหมายเลขทะเบียน เพื่อทำลายหลักฐาน ส่อให้เห็นว่าจำเลยรับอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนดังกล่าวไว้โดยรู้ว่า เป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด จำเลยจึงมีความผิดฐานรับของโจร

ฎ.๗๓๓๙/๒๕๔๗ บ้านของจำเลยไม่ได้มีสภาพเป็นอู่ซ่อมรถจักรยานยนต์ ขณะที่เจ้าพนักงานตำรวจตรวจค้นบ้านจำเลยกลับพบรถจักรยานยนต์ถึง ๓ คัน แต่ละคันมีลักษณะถูกถอดชิ้นส่วนออกจนไม่สามารถขับได้ ทำให้เห็นได้ว่าการนี้ไม่น่าจะเป็นเพียงจำเลยซ่อมรถจักรยานยนต์ให้เพื่อนตามที่กล่าวอ้าง การที่จำเลยรับรถจักรยานยนต์ของกลางไว้แล้วถอดหรือชิ้นส่วนของรถจักรยานยนต์ของกลางออกจนไม่สามารถใช้ขับขี่ได้ พฤติการณ์น่าจะเชื่อได้ว่าจำเลยกระทำการดังกล่าวโดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ถูกลักมา การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานรับของโจร

ฎ.๖๗๓/๒๕๔๐ เจ้าพนักงานตำรวจพบชิ้นส่วนอะไหล่รถจักรยานยนต์ของกลางวางอย่างเปิดเผยในร้านซ่อมรถจักรยานยนต์ของจำเลย โดยไม่ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสภาพของกลางดังกล่าว ทั้งจำเลยมีบิลเงินสดที่แสดงว่าจำเลยรับของกลางไว้เพื่อทำการซ่อม เป็นฉบับซึ่งแทรกอยู่กับใบเสร็จฉบับอื่นจึงยากที่จำเลยจะทำได้เพิ่มเติมได้ พฤติการณ์ดังกล่าวแสดงว่าจำเลยรับของกลางไว้โดยไม่รู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์

ข้อพิจารณา

ฎ.๑๔๘๔/๒๕๔๙ จำเลยรับทรัพย์สินโดยทราบว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักทรัพย์ ต่อมาจำเลยขู่เจ้าของทรัพย์สินว่าถ้าไม่นำเงินค่าไถ่มามอบให้ จำเลยจะนำทรัพย์สินนั้นไปขาย เป็นการขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อทรัพย์สินแล้ว จำเลยจะมีความผิดฐานกรรโชกอีกกระทงหนึ่ง

เหตุฉกรรจ์

มาตรา ๓๕๗ วรรคสอง

ก. มีเจตนาพิเศษเพื่อค้ากำไร หมายถึง การกระทำการค้าเป็นปกติธุระโดยได้รับประโยชน์จากการนั้น

ข. กระทำต่อทรัพย์สินอันได้มาจากการลักทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะ ตามมาตรา ๓๓๕ (๑๐)

ค. กระทำต่อทรัพย์ที่ได้มาจากการชิงทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์

มาตรา ๓๕๗ วรรคสาม

กรณีทรัพย์สินเป็นของโจรนั้นได้มาจากการลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ การชิงทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๙ ทวิ และการปล้นทรัพย์ตามมาตรา ๓๔๐ ทวิ

การรับโทษหนักขึ้นผู้กระทำจะต้องรู้ข้อเท็จจริงว่าทรัพย์สินนั้นได้มาโดยเหตุที่ต้องรับโทษหนักขึ้นด้วย ตามมาตรา ๖๒ วรรคท้าย (ฎ.๓๓๓๙/๒๕๕๒)

ฐานทำให้เสียหาย

มาตรา ๓๕๘ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำให้เสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๕๙ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๘ ได้กระทำต่อ

(๑) เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่ใช้ในการประกอบกิจการหรืออุตสาหกรรม

(๒) ปศุสัตว์

(๓) ยวดยานหรือสัตว์พาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะหรือในการประกอบกิจการหรืออุตสาหกรรม หรือ

(๔) พืชหรือพืชผลของกสิกร

ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๖๐ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่ง
ทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่ง
แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๖๐ ทวิ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่ง
ทรัพย์สินตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ วรรคหนึ่ง ที่ประดิษฐานอยู่ในสถานที่ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ วรรค
สอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๖๑ ความผิดตามมาตรา ๓๕๘ และมาตรา ๓๕๙ เป็นความผิดอันยอม
ความได้

การทำให้เสียหาย หมายถึง การทำให้ทรัพย์สินนั้นชำรุด แตกหัก บอบสลาย หรือการทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในทรัพย์สินอันเสื่อมเสียแก่เจ้าของ แม้ว่าความเสียหายนั้นจะไม่ถาวรจนแก้ไขไม่ได้ก็ตาม เช่น การถมบ่อที่คนอื่นขุดไว้ (ฎ.๑๑๑๑/๒๕๐๔) หรือการขุดดินในที่ดินของผู้อื่นจนเกิดเป็นบ่อ (ฎ.๑๐๑๓/๒๕๐๔) โดยผู้กระทำจะต้องมีเจตนากระทำเพื่อทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย ดังนั้น การที่จำเลยเพียงแต่ถอนเสารั้วของโจทก์แล้วเอาไปกองไว้ เพื่อใช้ทางเดินตามที่เคยใช้เท่านั้น มิได้มีเจตนากระทำเพื่อทรัพย์สินของโจทก์เสียหายจึงไม่เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน (ฎ. ๗๐๕/๒๕๐๗ (ป))

การทำลาย หมายถึง การทำให้ทรัพย์สินนั้นหมดสภาพจากความเป็นทรัพย์สินเดิมไป โดยอาจทำลายทั้งหมดหรือเพียงแต่บางส่วนก็ได้ นอกจากนี้ยังรวมถึงการทำให้สูญหายไปด้วย เช่น เอาจรอกของเขาไปเผาหรือกระแทบแก้วน้ำแตก หรือไปรยข้าวเปลือกผสมยาพิษให้เปิดของผู้อื่นกินจนตายไปเกือบหมด (ฎ.๔๖๓/๒๕๓๖)

การทำให้เสื่อมค่า หมายถึง การทำให้ราคาของทรัพย์สินลดลง ทั้งนี้ต้องเป็นการกระทำต่อตัวทรัพย์สินเท่านั้น เช่น การนำเอาน้ำมันเครื่องคนละประเภทกับเครื่องยนต์ไปใช้เปลี่ยนถ่ายทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของรถยนต์น้อยลงและไม่สามารถขายได้ในราคาปกติ แต่ถ้าหากเพียงแต่เป็นการพูดว่ารถยนต์มีประสิทธิภาพไม่ดี ย่อมไม่ใช่ความหมายตามมาตรานี้

การทำให้ไร้ประโยชน์ หมายถึง การทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้การไม่ได้ แม้ว่าตัวทรัพย์สินนั้นยังคงสภาพอยู่ เช่น การปล่อยลมล้อรถจนแบนไม่สามารถวิ่งไปได้ หรือการที่นำน้ำราดให้อุปกรณ์ไฟฟ้าใช้งานไม่ได้

ข้อสังเกต

- ความผิดตามมาตรา ๑๔๒ ในกรณีที่ทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดๆ อันเจ้าพนักงานได้ยึดรักษาไว้ นั้น บัญญัติถึงการกระทำที่ว่า ซ่อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้สูญหายไว้ด้วย ซึ่งการทำให้สูญหายนั้นอาจมีความหมายรวมถึงการทำลายอยู่ในตัว แต่การซ่อนเร้นและการเอาไปเสียไม่ได้บัญญัติไว้ในความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินด้วย นอกจากนี้มาตราดังกล่าวไม่บัญญัติถึงการกระทำเกี่ยวกับการทำให้เสื่อมค่า

- ความผิดฐานนี้ต้องเป็นการกระทำต่อทรัพย์สินของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ซึ่งตัวทรัพย์สินนั้นเป็นไปได้ทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ แต่ไม่รวมถึงสิทธิต่างๆ ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินนั้น

ฎ.๑๖๖/๒๕๐๙ ที่ดินไม่มีโฉนดแม้เจ้าของไม่มีกรรมสิทธิ์ แต่ถือว่าผู้ครอบครองมีฐานะและสิทธิอย่างเจ้าของ และเป็นเจ้าของต้นยางและน้ำยางในที่ดินนั้น โครมาชุดดินก็เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน

- ทรัพย์ที่ผู้อื่นปลูกสร้างหรือทำไว้ในที่สาธารณะก็ถือว่าเป็นทรัพย์ที่มีเจ้าของ

•
ฎ.๑๑๕๕/๒๕๒๐ จ. ปลูกข้าวในหนองสาธารณะ จ. อ้างสิทธิครอบครองไม่ได้ จำเลยมีสิทธิใช้หนองน้ำได้เทียบเท่ากับ จ. แต่จำเลยนำเรือไปตัดใบบัวซึ่งอยู่ปนกับต้นข้าวทำให้ต้นข้าวเสียหาย เป็นการเห็นผลตามมาตรา ๕๙ จึงมีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรา ๓๕๗

- ประเด็นเรื่องความเป็นเจ้าของทรัพย์กับสถานะของผู้เสียหาย

ฎ.๑๘๒๘/๒๕๒๓ ที่ดินของจำเลยมีถนนคอนกรีตเป็นารจำยอมแก่ที่ดินของโจทก์ออกสู่ทางสาธารณะ จำเลยรื้อถนนทำให้การจำยอมเสียหาย โจทก์ไม่ใช่เจ้าของรวมในภารยทรัพย์ ถนนในที่ดินเป็นของจำเลยไม่ใช่ทรัพย์ของโจทก์หรือโจทก์เป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย โจทก์ไม่ใช่ผู้เสียหายที่จะฟ้องได้ตามมาตรา ๓๕๘

ฎ.๓๕๗๘/๒๕๖๔ องค์ประกอบความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์นั้น ต้องกระทำต่อทรัพย์ของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยซึ่งคำว่า “ทรัพย์ของผู้อื่น” นั้นย่อมความรวมถึงบุคคลที่ได้รับมอบหมายโดยตรงจากเจ้าของทรัพย์ให้เป็นผู้ครอบครองดูแลรักษาทรัพย์นั้น เมื่อรถจักรยานยนต์คันเกิดเหตุเป็นของ ล. และผู้เสียหายยืมจากเพื่อนรุ่นน้องมาใช้โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ล. ซึ่งเป็นเจ้าของรถจักรยานยนต์คันเกิดเหตุได้มอบหมายโดยตรงให้ผู้เสียหายเป็นผู้ครอบครองดูแลรักษาจักรยานยนต์คันดังกล่าวโดยอาศัยสิทธิของเจ้าของทรัพย์ได้ ผู้เสียหายจึงไม่ใช่ผู้เสียหายในความผิดฐานร่วมกันทำให้เสียทรัพย์

- การช้อนเร้นหรือการใช้ทรัพย์สินทั้งหมดไปตามสภาพของการใช้ทรัพย์สินไม่เป็นการกระทำตามความหมายของมาตรานี้ เช่น การเอาตัวภาพยนตร์ไปช้อนจนหมดอายุหรือเลยเวลาเข้าชม การนำรถจักรยานยนต์ของผู้อื่นไปใช้จนน้ำมันหมด เป็นต้น เพราะไม่ใช่การกระทำต่อวัตถุที่เป็นตัวทรัพย์สินนั้นนั่นเอง

ฎ.๘๔๕/๒๕๔๓ จำเลยทั้งสี่ร่วมกันรื้อถอนเสารั้วและลวดหนามของโจทก์ร่วมที่กั้นแนวเขตที่ดินก็เพื่อก่อสร้างรั้วกำแพงอิฐบล็อค ซึ่งมั่นคงถาวรและใช้ประโยชน์ได้มากกว่าแทนรั้วลวดหนามที่สร้างมานานและมีสภาพเก่า เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ร่วมกันของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และโจทก์ร่วม โดยโจทก์ร่วมได้ประโยชน์จากการใช้รั้วใหม่มากกว่ารั้วลวดหนามเดิม การรื้อถอนเสารั้วและลวดหนามจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ก็ได้กระทำอย่างระมัดระวัง ไม่ทำให้ได้รับความเสียหาย ทั้งเมื่อรื้อถอนแล้วก็นำเสารั้วและลวดหนามซึ่งยังมีสภาพที่โจทก์ร่วมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อีกไปกองไว้ให้โจทก์ร่วม การกระทำของจำเลยทั้งสี่มิได้ทำให้เสารั้วและลวดหนามของโจทก์ร่วมเสียหาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ จึงไม่เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน

- หากมีการกระทำความผิดโดยที่มีลักษณะตัดกรรมสิทธิ์จากเจ้าของแล้ว แม้จะทำให้เสียหายอีกก็ไม่
ผิดฐานนี้ เช่น เมื่อกระทำความผิดลักเอาเปิดของผู้เสียหายมา ต่อมาฆ่าเพื่อแกงกิน ไม่ผิดฐานทำให้เสียหาย (ฎ.
๒๓๕/๒๔๘๖) นอกจากนี้แม้อาจมีการทำให้เสียหายแต่เนื่องจากเป็นขั้นตอนวิธีการแยกทรัพย์เพื่อเอาทรัพย์ไปก็
ไม่ผิดฐานนี้ เช่น จำเลยตัดเอาต้นไม้ของผู้เสียหายไป ผิดฐานลักทรัพย์ (ฎ.๕๔๒๗/๒๕๖๑, ฎ.๑๑๖๓/๒๕๖๒)
อย่างไรก็ตามความผิดฐานนี้กับฐานลักทรัพย์ก็อาจเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทได้ เช่น จำเลยงัดตู้
โทรศัพท์เพื่อเอาเหรียญในตู้โทรศัพท์ ผิดฐานทำให้เสียหายและฐานลักทรัพย์ (ฎ.๘๙๒๒/๒๕๔๖)

ฎ.๑๐๓๑๙/๒๕๕๘ การที่จำเลยทั้งสามร่วมกันนำยาฆ่าแมลงใส่ในผลมะละกอให้ช่างกิน ช่างได้รับ
สารพิษทำให้ล้มลงกับพื้น ขณะที่ยังไม่ถึงแก่ความตายจำเลยทั้งสามร่วมกันใช้เลื่อยเหล็กตัดขาช่าง เป็นเหตุให้
ช่างได้รับทุกขเวทนาอันไม่จำเป็นและถึงแก่ความตายในเวลาต่อมา แล้วจำเลยทั้งสามร่วมกันลักงาช่างไปโดยใช้
รถยนต์เป็นยานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิด การพาทรัพย์นั้นไปและให้พ้นจากการจับกุม จำเลยทั้ง
สามจึงมีความผิดฐานร่วมกันทำให้เสียหาย ร่วมกันฆ่าสัตว์โดยให้ได้รับทุกขเวทนาอันไม่จำเป็น และร่วมกันลัก
ทรัพย์โดยใช้ยานพาหนะ แต่การกระทำดังกล่าวมุ่งประสงค์เพื่อลักงาช่างเป็นสำคัญ จึงเป็นกรรมเดียวเป็น
ความผิดต่อกฎหมายหลายบท ต้องลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ (๑) (๗) วรรคสอง
ประกอบมาตรา ๓๓๖ ทวิ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดเพียงบทเดียวตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐

- หากผู้กระทำความผิดมีอำนาจที่จะกระทำให้ทรัพย์สินนั้นเสียหายได้ก็ไม่ถือว่าเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน เช่น เจ้าของกรรมสิทธิ์มีสิทธิติดตามและเอาทรัพย์สินของตนกลับคืนมา เจ้าพนักงานมีอำนาจในการยึดทรัพย์สินหรืออำนาจอื่นตามกฎหมาย กรณีที่มีการป้องกันสิทธิตามมาตรา ๖๘ หรือกรณีที่อ้างเหตุว่าจำเป็นตามมาตรา ๖๗ เป็นต้น

ฎ.๖๙๙๙/๒๕๐๒ พนักงานป่าไม้บอกให้รถยนต์บรรทุกไม้ซึ่งบรรทุกไม้ผิดกฎหมายหยุด แต่คนขับรถไม่หยุด พนักงานป่าไม้จึงยิงยางที่ล้อแตกเพื่อให้รถหยุดจะจับกุมคนร้ายและไม่ซึ่งมีไว้ผิดกฎหมายตามอำนาจ โดยใช้วิธีเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องการจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓ แล้ว การกระทำไม่เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน

ฎ.๑๐๙๗/๒๕๐๗ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของอาคารหรือถนนอาคารที่นายช่างตรวจพบว่าไม่มั่นคงแข็งแรงหรือไม่ปลอดภัยได้ หากเจ้าของอาคารไม่ปฏิบัติตามหรือไม่อุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์เกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารภายใน ๑๕ วัน เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นก็มีอำนาจหรือถนนอาคารนั้นได้ การที่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นหรือถนนอาคารจึงเป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่โดยชอบ ไม่มีมูลความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน

องค์ประกอบภายในเรื่องเจตนา

ฎ. ๑๘๔๖/๒๕๐๐ (ป) กิ่งจิวของโจทก์รุกกล้าเข้าไปเนื้อที่ที่ดินของจำเลย เป็นการละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๓๕ ประกอบด้วยมาตรา ๔๒๐ จำเลยต้องบอกกล่าวก่อนตามมาตรา ๑๓๔๗ จึงจะตัดได้ การที่จำเลยตัดกิ่งจิวนั้นโดยไม่บอกกล่าวโจทก์ก่อนจะมีความผิดทางอาญาหรือไม่ต้องพิจารณาถึงเจตนาของจำเลยอีกชั้นหนึ่ง การที่จำเลยเพียงแต่กระทำการป้องกันกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของตนตามที่กฎหมายอนุญาตให้ทำได้โดยทั่วไป แต่มิได้ปฏิบัติให้ครบถ้วนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติไว้ ยังไม่มีเจตนากระทำความผิดทางอาญา

เจตนาย่อมถึงเห็นผลว่าทำให้เสียหายก็มีได้ เช่น การทอดแหจับปลาในนาทำให้ข้าวในนาเสียหาย (ฎ.๔๖๑/๒๔๗๘, ฎ.๑๑๕๕/๒๕๒๐) อย่างไรก็ดีการกระทำโดยไม่มีเจตนาจะไม่เป็นความผิดฐานนี้ แต่อาจเป็นความผิดฐานอื่นได้ เช่น การปล่อยปละละเลยให้สัตว์เข้าในสวน ไร่ หรือนาของผู้อื่นตามมาตรา ๓๙๕

เหตุฉกรรจ์

๑. มาตรา ๓๕๙

การประกอบกสิกรรมตาม (๑) หมายถึง การเพาะปลูก ทำนาทำสวน ทำไร่ แต่ไม่รวมถึงการเลี้ยงสัตว์ ปศุสัตว์ตาม (๒) หมายถึง สัตว์สี่เท้าที่เลี้ยงเพื่อเป็นอาหาร เช่น โค กระบือ แพะ แกะ สุกร (ฎ.๒๐๔๖/๒๕๑๕) ส่วนยวดยานพาหนะตาม (๓) นั้น เป็นยานพาหนะที่ใช้ขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศ สำหรับสัตว์พาหนะ เช่น ช้าง ม้า โดยไม่ต้องคำนึงว่าการใช้ดังกล่าวจะมีค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือไม่

พืชหรือพืชผลของกสิกรรมตาม (๔) หมายถึง พืชหรือพืชผลที่ปลูกในการกสิกรรมของกสิกร

ฎ.๗๐๑/๒๕๐๕ ต้นุ่นและต้นมะม่วงหิมพานต์ซึ่งผู้เสียหายผู้เป็นกสิกรด้วยการทำนาปลูกไว้เฉยๆตามแนวเขต และจำเลยถอนทำลายเสียนั้นจะฟังว่าเป็นพืชหรือพืชผลในการกสิกรรมของผู้เสียหายตามมาตรา ๓๕๙ นี้ไม่ได้

ฎ.๒๕๖๐/๒๕๒๗ ต้นมะพร้าวของผู้เสียหายที่ถูกจำเลยฟันปลูกลงอยู่ในสวนตามแนวเขตที่ดินของผู้เสียหาย รวมกับต้นมะพร้าวอื่นเป็นแนวเดียวกัน เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้เสียหายมีอาชีพอะไรและสวนดังกล่าวของผู้เสียหายเป็น สวนมะพร้าวโดยเฉพาะหรือสวนไม้เบญจพรรณ จึงฟังไม่ได้ว่าต้นมะพร้าวที่ถูกฟันนั้นเป็นพืชที่ปลูกในการกสิกรรม ของผู้เสียหาย

ฎ.๖๔๓๗/๒๕๕๖ จำเลยทำทํานบกันในลำห้วยนาเพื่อต้องการกักเก็บน้ำเอาไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง เป็นการ กระทำที่ห่างไกลเกินความประสงค์ของเรื่องทำให้เสียหายทรัพย์ จำเลยมิได้มีเจตนากระทำเพื่อให้เครื่องกลหรือ เครื่องจักรที่ใช้ในการประกอบกสิกรรมและพืชผลของโจทก์ร่วมซึ่งเป็นกสิกรเสียหาย และมีได้มีเจตนากระทำเพื่อให้เกิดอุทกภัยอันเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่โจทก์ร่วมหรือบุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของโจทก์ร่วมหรือผู้อื่น ทั้งความผิด ตามมาตรา ๒๒๘ จะต้องเจตนาให้เกิดอุทกภัยโดยตรง จะเอาการสังเกตเห็นผลของการกระทำตามมาตรา ๕๙ วรรค สองมาใช้ไม่ได้ การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๒๒๘,๓๕๙ (๑) (๓)

๒. มาตรา ๓๖๐ ทวิ คือ การกระทำต่อ**ทรัพย์**อันเป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนาหรือส่วนหนึ่งส่วนใด ที่เป็นที่สักการะบูชาของประชาชนหรือเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ ที่ประดิษฐานใน**สถานที่**ได้แก่ วัด สำนัก สงฆ์ สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา โบราณสถานอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน สถานที่ราชการ หรือ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ฎ.๕๑๙๙/๒๕๓๓ จำเลยฉีกธงชาติไทยอันมีความหมายถึงรัฐเพื่อเหยียดหยามประเทศชาติ และยังใช้ไม้ทุบ เกศเศียรพระพุทธรูป อันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนอันเป็นการเหยียดหยามศาสนา ซึ่ง ประดิษฐานไว้ในโรงเรียน อันเป็นคนละเจตนา ผิดตามมาตรา ๑๑๘,๓๖๐,๙๐ กระทั่งหนึ่ง และมาตรา ๒๐๖ ,๓๖๐ ทวิ,๙๐ อีกกระทั่งหนึ่ง

ฐานทำให้เสียทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์

มาตรา ๓๖๐ มีใช้บทเพิ่มโทษหรือเหตุที่ทำให้ต้องรับโทษหนักขึ้นของมาตรา ๓๕๘ แต่เป็นบทบัญญัติต่างหากที่เน้นความสำคัญของตัวทรัพย์ โดยไม่ค้ำนึ่งว่าเป็นทรัพย์ของบุคคลใด ทั้งนี้เป็นการกระทำต่อทรัพย์ที่ไม่มีเจ้าของก็ได้ เช่น บ้ายบอกชื่อหนองน้ำสาธารณะ (ฎ.๑๑๙๖/๒๕๑๘) เป็นต้น

ทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์มีความหมายเดียวกับมาตรา ๓๓๕ วรรคแรก (๑๐) เช่น โทรศัพท์สาธารณะ ถนนทางเดินสาธารณะ ศาลาริมทาง อย่างไรก็ตามสาธารณสมบัติของแผ่นดินมีใช้ทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์เสมอไป ที่ทำการของสถานราชการไม่ใช่ทรัพย์ตามความหมายนี้

ฎ.๑๑๑๓/๒๕๑๖ สถานีตำรวจเป็นสำนักราชการบ้านเมืองซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๓) แต่เป็นทรัพย์สินประเภทที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ไม่ใช่ทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ จำเลยทำให้สถานีตำรวจเสียหายย่อมไม่ผิดตามมาตรา ๓๖๐ คงผิดมาตรา ๓๕๘

ฎ.๓๐๒๔/๒๕๕๖ ทางหรือถนนซึ่งเป็นทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันอันจะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๓๐๔ (๒) ย่อมต้องเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน หาได้หมายความว่ารวมถึงทางหรือถนนอันเป็นทรัพย์สินของเอกชนหรืออยู่ในที่ดินของเอกชน เว้นเสียแต่เจ้าของที่ดินซึ่งเป็นเอกชนจะได้อุทิศให้เป็นทางสาธารณประโยชน์แล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าทางพิพาทอยู่ในเขตที่ดินของจำเลยที่ ๒ แม้มีชาวบ้านใช้เข้าออกเป็นเวลานาน แต่ไม่ปรากฏว่าเจ้าของอุทิศหรือยกให้เป็นทางสาธารณประโยชน์แล้ว การใช้ทางพิพาทเข้าไปทำนาตามฤดูกาลในลักษณะของการวิสาสะ มิใช่เป็นการใช้สัญจรไปตามปกติของพลเมืองหรือประชาชนหมู่มาโดยทั่วไป ดังนั้น แม้จำเลยทั้งสองเข้าไปทำนาหรือปลูกกล้วยในทางพิพาท จึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๓๖๐

ฎ.๒๐๖๘/๒๕๔๓ จำเลยก่อสร้างระเบียบรูกำลังทางเดินเท้าโดยทำพื้นเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กและมีหลังคาอะลูมิเนียมปกคลุม เป็นการยึดถือครอบครองและทำให้เสียหายทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทางเดินเท้าเป็นความผิดฐานยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกันและฐานทำให้เสียทรัพย์สินที่ใช้และมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๓๖๐

ฎ.๘๑๔๐/๒๕๔๑ จำเลยบุกรุกยึดถือครอบครองที่ดินสาธารณประโยชน์และได้แผ้วถางที่ดินดังกล่าวไว้ทำไร่ ทำให้บุคคลอื่นทั่วไปไม่สามารถใช้ประโยชน์จากหนองน้ำ อันเป็นสาธารณประโยชน์ใน ส่วนที่จำเลยบุกรุกยึดถือครอบครอง เป็นการทำให้หนองสาธารณชนนั้นไร้ประโยชน์ แม้เป็นเพียงบางส่วน ก็เป็นความผิดฐานทำให้เสียหายที่ใช่หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์แล้ว

ฎ.๓๘๑๙/๒๕๖๓ จำเลยทั้งสองถมดินและปลูกสร้างอาคารในทางสาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจนทำให้โจทก์ทั้งสามไม่สามารถใช้สัญจรเข้า ออกสู่ทางหลวงแผ่นดิน และใช้เป็นช่องทางระบายน้ำที่ท่วมขังให้ไหลลงสู่ห้วยสวนพริก เป็นเหตุให้น้ำท่วมขังบ้านของโจทก์ทั้งสามจนได้รับความเสียหายอันเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของจำเลยทั้งสอง จึงเป็นการรบกวนสิทธิของโจทก์ทั้งสามในอันที่จะใช้ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ ร่วมกันและถือว่าโจทก์ทั้งสามได้รับความเสียหายเป็นพิเศษ โจทก์ทั้งสามจึงเป็นผู้เสียหายและมีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสองในความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๐

ข้อสังเกต ความผิดในหมวดนี้ยอมความได้เฉพาะกรณีตามมาตรา ๓๕๘ และมาตรา ๓๕๙ เท่านั้น